

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 4355289
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

1-6 Ağustos 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (5 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (86 Adet, 204 Sayfa)

2

7/65419
9K 186

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN EDNAN ARSLAN'IN
TBMM 7/65419 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

- 1) Türkiye'de son 4 yıl içerisinde ne kadar plastik çöp üretilmiştir?
- 2) Ülkemiz, Avrupa'nın hangi ülkelerinden ne kadar miktarda atık ithalatı gerçekleştirmiştir? Bu atıkların atık çeşitliliği nelerden oluşmaktadır ve ayrı ayrı miktarları ne kadardır?
- 3) Ülkemizde ulusal veya uluslararası ölçekte geri dönüşüm alanında faaliyet yürüten kaç kuruluş vardır? Bu kuruluşlar hangi il/illerimizde geri dönüşüm tesislerine sahiptir?
- 4) Ülkemizde üretilen veya Avrupa'dan ithal edilen atıkların depolama, geri dönüşüm veya imha edilme süreçleri nasıl işletilmektedir? Atıkların çeşitliliği dikkate alındığında hangi kurum/kuruluşlar tarafından kontrol edilmektedir?
- 5) Atıkların toplanması, depolanması ve geri dönüşümü esnasında çevremize, toprağımıza, suyuymuza verdiği zararlar açısından ilgili bakanlıklar tarafından rutin yürütülen bir denetim çalışması mevcut mudur? Ne gibi sonuçlar elde edilmektedir?
- 6) Özellikle insan sağlığını doğrudan etkilediği ve hayati tehlike içeren sonuçlara neden olduğu tespit edilen plastik atıklar için Hollanda ve İngiltere'nin ortaya koyduğu sonuçlara yönelik Sağlık Bakanlığımız tarafından da ülkemizde bir laboratuvar çalışması yapılmış ya da yapılacak mıdır? Varsa sonuçları nelerdir?
- 7) Aynı şekilde toprak ve suya verdiği zararlar dikkate alındığında; özellikle atık depolama ve geri dönüşüm yapılan illerde veya bölgelerde Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından düzenli bir su ve toprak analizi yapılmakta mıdır? Yapılıyor ise hangi sonuçlarla karşılaşılmaktadır? Yapılmıyor ise sebebi nedir?
- 8) Ülkemizin ürettiği ve Dünyanın pek çok ülkesinden ithal edilen atıkların takibi, kontrolü, geri dönüşümü ve imha süreci ile ilgili bakanlıklar arası bir koordinasyon söz konusu mudur? Hangi bakanlıklar hangi süreçlerden sorumludur?

CEVAPLAR

1,2) Çevre Kanunu gereğince ekonomik değere haiz bazı tehlikesiz atıkların ithaline izin verilmektedir. Ülkemizde tehlikesiz atık ithalat işlemleri Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanan "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği" ve Bakanlığımız tarafından düzenlenen "Atık İthalatı Uygulama Genelgesi" kapsamında gerçekleştirilmektedir. Söz konusu atıklar, Ticaret Bakanlığının Gümrükler Genel Tebliği ile belirlenen ihtisas gümrüklerinden, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin gümrük sahasından yaptıkları fiziki denetimi sonucunda uygun bulunması durumunda ithal edilebilmektedir.

3) Geri dönüşüm alanında faaliyet gösteren Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin ve Lisans Belgesine sahip tesislere ait genel ve il bazında bilgilere <https://eizin.cevre.gov.tr/Rapor/BelgeArama.aspx> adresinden ulaşılabilir.

4) Çevre Mevzuatı kapsamında ithalata tabi olan atıkların, Türkiye sınırlarına girmeden önce ilgili gümrük noktalarındaki kontrol ve incelemeleri Bakanlığımız ve ilgili Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüzde görevli denetim personelleri tarafından yapılmaktadır. İthalatı uygun bulunan atıkların Ülkemiz sınırları içerisine girdikten sonraki taşıma, geri dönüşüm ve bertaraf faaliyetlerine ilişkin denetim ve incelemeler de Bakanlığımız ve geri dönüşüm tesislerinin olduğu ilgili illerdeki Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz tarafından gerçekleştirilmektedir.

5,8) 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan diğer meri mevzuat hükümleri uyarınca, gerek geri kazanım faaliyeti kapsamında atık ithalat izni verilen atık işleme tesisleri, gerekse de Toplama Ayırma Belgesi kapsamında yurtiçinden atık toplayarak toplama-ayırma ve/veya geri kazanım faaliyeti gösteren tüm tesisler, sınır gümrük idarelerinin bulunduğu 17 İldeki 27 ihtisas gümrük kontrol noktasında incelemeler başta olmak üzere, bu atıkların ülkeye girişinden itibaren yurtiçinde toplanmasından taşınmasına ve geri kazanımından prosesin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan bakiye atıkların bertarafına kadar olan tüm süreçte, Bakanlığımız ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüzde görevli denetim personelleri tarafından sürekli olarak denetlenmektedir.

Geri dönüşüm sektöründeki firmaların lisansları kapsamında kabul ettiği atıklar, geri kazanım verimi, proses sonucunda oluşan ürünler ile fire ve bakiye atıklar Bakanlığımızca ATYÖN Sistemi üzerinden takip edilmektedir.

Mevzuat hükümleri kapsamında; gümrük bölgelerinde yapılan denetimlerde, atıkların ithalat için uygun olup olmadığı başvuru belgeleri ve fiziki kontrol sonuçlarına göre değerlendirilmekte ve atıkların ithalatı yasak olan atık listesinde yer alıp almadığı, başka atık ya da malzemeler ile karışıp karışmadığı, kirli kontamine ve tehlikeli atık grubunda olup olmadığı, geri kazanıma uygun olup olmadığı, yasaklı veya diğer atık kodları/GTİP tarife kodları altında ülkeye girişinin yapılıp yapılmadığı kontrol edilmekte, gerekli görülmesi halinde de atığın tehlikeli madde ile kontamine olup olmadığına dair elementel analiz yaptırılmaktadır.

Yapılan kontrol ve incelemeler neticesinde; ithalatı uygun bulunmayan atıklara onay verilmemekte olup, kota aşımı yaptığı, Mevzuata aykırı bir şekilde geri dönüşüm faaliyeti gerçekleştirdiği veya uygunsuz olarak atık dökümü yaptığı tespit edilen tüm gerçek veya tüzel kişiliğe haiz tesislere Çevre Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari yaptırımlar uygulanarak Geçici Faaliyet Belgesi/Çevre İzin ve Lisans Belgesi ve bu belgeye esas olarak ithalat yapmasına izin verilen Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi iptali yapılarak faaliyetten men kararı verilmekte ve ithalata uygun olmadığı tespit edilen atıklara ilişkin de "Mahrece İade Kararı" alınarak ilgili ülkeye geri gönderilmesi sağlanmaktadır. Bununla beraber, çevreyi kirlettiği tespit edilen işletmeler/kişiler hakkında da Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uyarınca Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurularında bulunmaktadır.

Yapılan yasal düzenlemeler ile, atık ithalatının yurtiçi atık toplama faaliyetlerini olumsuz yönde etkilenmemesi amacıyla, geri kazanım tesislerinin üretim kapasitelerinin en fazla %50'si kadar atık ithalatı yapmalarına izin verilmektedir. Aynı zamanda geri dönüşüm verimi nispeten düşük olan karışık türde plastiklerin ithalatı yasaklanmıştır. Plastik atık gruplarının ithalatını yapacak tesislere ek kriterler ve ilave belgelendirme kriterleri getirilmiştir. Geri kazanım tesislerine çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla mali teminat zorunluluğu getirilmiştir. İthal edilecek plastik atıklardaki kontaminasyon % 1 ile sınırlandırılmıştır. İthal edilen atıkların gümrükten tesise varıncaya kadarki süreç mobil atık taşıma sistemi (MoTAT) ile takip edilmeye başlanmıştır.

Yapılan yasal düzenlemeler ve denetimler sayesinde temiz ve geri dönüşüm verimi yüksek plastik atıkların ithalatına müsaade edilmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımızca 2021 yılında gerçekleştirilen 57.000'in üzerinde çevre denetimi ile Cumhuriyet tarihinde yapılan en yüksek denetim sayısına ulaşılmıştır. Bu denetimlerde Çevre Mevzuatına aykırı hareket eden 3 bin 941 tesise toplamda 350 milyon 228 bin 270 lira idari para cezası uygulanmış, 406 tesis ise faaliyetten men edilmiştir. Bu minvalde konuya ilişkin denetimler kararlılıkla sürdürülmektedir.

6) Bakanlığımızca yürütülen iř ve işlem bulunmamakta olup; konu ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığından bilgi alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

7) Düzenli depolama tesislerinde depolanacak atığın yeraltı suyuna etkilerini belirlemek amacıyla faaliyet sahiplerince menba ve mansap ilişkisi dikkate alınarak açılmış olan kuyularda yeraltı suyu analizleri yapılmaktadır. Söz konusu analizleri içeren izleme raporları düzenli olarak Bakanlığımıza sunulmakta olup, faaliyetlerin yeraltı suyuna olası etkilerine ilişkin değerlendirmeler söz konusu izleme raporları çerçevesinde Bakanlığımızca yapılmaktadır.